

Nr 131.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående vidtagande av vissa eldsäkerhetsanordningar i lantmäteristyrelsens hus till skydd för därvarande arkiv; given Stockholms slott den 24 mars 1916.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att till vidtagande, i huvudsaklig överensstämmelse med ett inom överintendentsämbetet upprättat förslag, av vissa eldsäkerhetsanordningar i lantmäteristyrelsens hus till skydd för därvarande arkiv å extra stat för år 1917 anvisa ett belopp av 30,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under innevarande år disponera beloppet i fråga.

De till ärendet hörande handlingar skola riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Axel Vennersten.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 24 mars 1916.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern **HAMMARSKJÖLD**,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena **WALLENBERG**,
Statsråden: **HASSELROT**,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Vennersten anförde:

Vid anmälan av anslagsbehoven för år 1917 under riksstatens sjunde huvudtitel omnämnde jag, på sätt statsrådsprotokollet över finansärenden för den 14 januari 1916 punkten 55 utvisar, att lantmäteristyrelsen i skrivelse den 5 oktober 1915 fäst Kungl. Maj:ts uppmärksamhet på angelägenheten av att åtgärder omedelbart bleve vidtagna för lösningen av lantmäteristyrelsens lokalfråga. Jämte det jag meddelade, att nämnda skrivelse remitterats till överintendentens ämbetet, vars utlåtande emellertid då ännu icke inkommit, framhöll jag även, att med hänsyn till svårigheten att vinna en tillfredsställande lösning av berörda lokalfråga jag icke torde bliva i tillfälle att förelägga Kungl. Maj:t ett definitivt förslag i ämnet i så god tid, att proposition i ärendet kunde avlätas till innevarande års riksdag. Då likväl omsorgen om

skyddandet av lantmäteristyrelsens dyrbara arkiv mot eldfara var en av anledningarna till styrelsens ifrågavarande framställning, ansåg jag, att i anledning av samma framställning redan nu sådana åtgärder borde vidtagas, att eldfarligheten förebyggdes. På grund därav hemställde jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att i avvaktan på den proposition i ämnet, som kunde varda förelagd riksdagen, för ändringsarbeten i lantmäteristyrelsens lokaler bland de extra anslagen under sjunde huvudtiteln för år 1917 beräkna ett belopp av 30,000 kronor, vartill kostnaderna för berörda åtgärder kunde antagas belöpa sig. I enlighet härmed avlät Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen framställning till riksdagen.

Sedan vederbörlig utredning i ärendet numera åvägabragts, anhåller jag att få underställa detsamma Eders Kungl. Maj:ts prövning.

Lantmäteristyrelsen är sedan lång tid tillbaka inrymd i ett statens hus med fritt läge mellan Karl XIII:s torg, Lantmäteribacken, Västra Trädgårdsgatan och Jakobs kyrkogård samt disponerar för sig och sitt arkiv för närvarande samtliga rum i detta hus med undantag av två, som äro upplåtna åt den ekonomiska avdelningen av rikets allmänna kartverk.

Under de senaste årtiondena har upprepade gånger förslag väckts om beredande av förbättrade lokalförhållanden åt nämnda styrelse, och hava dessa förslag åsyftat antingen en om- och tillbyggnad av förenämnda hus eller ock en nybyggnad å annan plats i staden. Då den nuvarande byggnadens brister i eldsäkerhetsavseende alltid varit en av orsakerna till uppkomsten av ifrågavarande om- och nybyggnadsplaner, tillåter jag mig att i korthet redogöra för vad i lantmäteristyrelsens lokalfråga särskilt med hänsyn till behovet av ökad eldsäkerhet hittills förekommit.

År 1889 anmärkte riksdagens revisorer, att den byggnad, vari generallantmäterikontoret vore inrymt, visserligen vore av solid beskaffenhet och genom sitt fria läge utgjorde ett lämpligt förvaringsrum för kontorets högst dyrbara arkiv, men att densamma det oaktat icke erbjöde önskvärd säkerhet mot eldfara.

*Riksdagens
revisorer
1889.*

I däröver avgivet gemensamt utlåtande den 25 januari 1890 framhöllo överintendentsämbetet och lantmäteristyrelsen, att förhållandet icke kunde avhjälpas annorledes än antingen genom uppförandet av ett nytt hus eller genom väsentlig förbättring av det nuvarande huset, bestående i vidtagande av uti samma utlåtande närmare angivna åtgärder, varigenom även avsågs att vinna välbehöfligt ökat utrymme.

*Överinten-
dentsämbetet
och lantmäte-
ristyrelsen
den 25 januari
1890.*

*Statsutskottet
vid 1890 års
riksdag.*

Statsutskottet vid 1890 års riksdag uttalade, att av vad som förekommit syntes framgå, att ifrågavarande byggnad, vilken inrymde ett betydande antal högst värdefulla och delvis oersättliga handlingar icke i alla avseenden erbjöde önskvärd säkerhet mot eldfara. Då emellertid uppmärksamheten blivit fäst på förhållandet, förklarade sig utskottet antaga, att Kungl. Maj:t icke skulle underlåta att söka åvägbringa anordningar till det anmärkta förhållandets avhjälpande, vilket utskottet endast velat anmäla för riksdagen.

Detta uttalande föranledde icke något riksdagens yttrande.

Någon åtgärd från Kungl. Maj:ts sida för undanrödjande av de angivna bristerna blev icke i samband härmed vidtagen.

*Lantmäteri-
styrelsen den
28 oktober
1903.*

Frågan upptogs till förnyad behandling av lantmäteristyrelsen, som i skrivelse den 28 oktober 1903 bland annat erinrade, hurusom riksarkivarien i ett den 19 mars samma år avgivet utlåtande angående av Kungl. Maj:t anbefalld undersökning av de centrala ämbetsverkens arkiv uppläst, att generallantmäterikontorets lokaler vore alldeles otillräckliga och icke skyddade mot eldfara, samt hemställde, att, därest Kungl. Maj:t skulle finna åtgärder böra vidtagas till skyddande av generallantmäterikontorets arkiv mot eldfara och till ökande av utrymmet däri, Kungl. Maj:t måtte uppdraga åt överintendentensämbetet att föranstalta om erforderliga ritnings- och kostnadsförslags uppgörande.

*Kungl. Maj:ts
proposition
till 1905 års
riksdag ang.
uppförande
av kanslihus.*

Då emellertid ej långt härefter fråga uppkom att uppföra en kanslihusbyggnad i norra delen av Kungsträdgården, antogos lantmäteristyrelsens lokalförhållanden bliva i samband härmed ordnade. Med den till 1905 års riksdag avlåtna propositionen angående uppförande av en ny byggnad för Kungl. Maj:ts kansli m. m. var ock avsett att inom det nya kanslihuset tillsvidare bereda ämbetslokaler för generallantmäterikontoret med rikets allmänna kartverk.

*Riksdagens
revisorer
1905.*

Ifrågavarande proposition blev icke av riksdagen bifallen, och med anledning härav ansågo sig riksdagens revisorer redan samma år ånyo böra rikta uppmärksamheten å önskvärdheten av att åtgärder vidtoges för undanrödjande av den eldfara, för vilken generallantmäterikontorets arkiv vore utsatt.

*1906 års riks-
dagsskrivelse.*

I anledning härav anhöll riksdagen uti skrivelse den 27 april 1906 (nr 87), att Kungl. Maj:t måtte taga i övervägande, vilka åtgärder borde vidtagas för att åt generallantmäterikontorets arkiv bereda skydd mot eldfara och ökat utrymme, samt därefter snarast möjligt till

riksdagen inkomma med den framställning, vartill förhållandena kunde föranleda. Riksdagen framhöll härvid särskilt, hurusom den mening allmänt syntes göra sig gällande, att generallantmäterikontorets lokaler i sitt nuvarande skick vore för sitt ändamål otjänliga. Nödvändigheten av att den eldfara, för vilken därstädes förvarade delvis oersättliga kartor och handlingar vore utsatta, snarast möjligt bleve undanröjd, syntes riksdagen mana därtill, att frågan om beredande av lämplig lokal åt detta arkiv toges under omprövning oberoende av andra byggnadsfrågor.

Sedan Kungl. Maj:t på grund av denna riksdagens skrivelse anbefallt överintendentsämbetet att i samråd med lantmäteristyrelsen uppgöra samt till Kungl. Maj:t inkomma med förslag i det av riksdagen angivna syfte, överlämnade ämbetet med skrivelse den 13 november 1906 ett av dåvarande e. o. arkitekten hos överintendentsämbetet greve S. Cronstedt uppgjort förslag till om- och tillbyggnad av ifrågavarande hus.

Detta förslag föranledde emellertid icke någon proposition i ämnet.

Även löneregleringskommittén har i sitt den 7 november 1907 avgivna betänkande angående reglering av löneförhållandena m. m. vid lantmäteristyrelsen bekräftat befogenheten av riksdagens i förberörda skrivelse den 27 april 1906 gjorda framställning.

Härefter har riksarkivarien i skrivelse den 13 mars 1909 — med förmålan bland annat att lantmäteristyrelsens arkivlokaler icke erbjöde därstädes befintliga samlingar, vilka måste anses vara av oskattbart värde i både kulturhistoriskt och praktiskt-ekonomiskt hänseende, något som helst värn i händelse av eldsolycka — gjort förnyad framställning om effektiva åtgärders snara vidtagande för att bereda erforderlig eldsäkerhet och ökat utrymme åt styrelsens arkiv.

I ett den 23 mars 1909 häröver avgivet utlåtande framställde lantmäteristyrelsen visst förslag i ämnet, men genom beslut den 30 april 1909 fann Kungl. Maj:t detta förslag icke till Kungl. Maj:ts vidare åtgärd föranleda.

Emellertid hade överintendentsämbetet redan före meddelandet av detta Kungl. Maj:ts beslut på framställning av lantmäteristyrelsen låtit uppgöra förslag till vissa ändringsarbeten inom styrelsens hus, vilket förslag av ämbetet till Kungl. Maj:t överlämnades med skrivelse den 27 april 1909. Detta förslag, som slutade å ett kostnadsbelopp av 46,000 kronor och huvudsakligen avsåg att bereda ökat skydd mot eldfara, förutsatte, att styrelsen komme att disponera nu ifrågavarande hus i dess helhet.

*Överintendentsämbetet
den 13 november 1906.*

*Löneregleringskommittén
den 7 november 1907.*

*Riksarkivarien
den 13 mars 1909.*

*Lantmäteristyrelsen
den 23 mars 1909.*

*Överintendentsämbetet
den 27 april 1909.*

Kungl. Maj:ts
beslut den 23
september
1910.

Sedan det på nådig befallning genom överintendentsämbetet blivit utrett, att det icke läte sig göra att på den nuvarande tomten genom om- och tillbyggnad av den nuvarande byggnaden bereda erforderliga utrymmen såväl för lantmäteristyrelsen och styrelsens arkiv som för rikets allmänna kartverks ekonomiska och geodetiska avdelningar, anbefalldes Kungl. Maj:t den 23 september 1910 överintendentsämbetet att, efter samråd med lantmäteristyrelsen samt chefen för rikets allmänna kartverk, uppgöra och till Kungl. Maj:t inkomma med kostnadsförslag och ritning för uppförande å kronan tillhörig tomt inom huvudstaden av en byggnad, inrymmande lokaler för lantmäteristyrelsen och generallantmäterikontoret samt rikets allmänna kartverks kartografiska och geodetiska avdelningar.

Överinten-
dentsämbetet
den 21 febru-
ari 1911.

Med anledning härav överlämnade överintendentsämbetet med skrivelse den 21 februari 1911 ett av arkitekten hos ämbetet greve S. Cronstedt med ledning av inom de särskilda ämbetsverken utarbetade promemorior uppgjort förslag. Till plats för byggnaden ifråga föreslog överintendentsämbetet parkområdet närmast öster om gardeskasernerna vid den blivande fortsättningen av Strandvägen, och kostnaderna beräknades till något över 600,000 kronor.

Samtliga till detta ärende hörande handlingar hava med nådig remiss den 24 september 1912 överlämnats till de jämlikt nådigt bemyndigande den 29 juni samma år tillkallade sakkunniga för utarbetande av förslag till en allmän plan för statens byggnadsverksamhet inom Stockholms stad m. m. för att tagas i övervägande vid fullgörande av det dem lämnade uppdrag.

Lantmäteri-
styrelsen den
5 oktober
1915.

I den av mig förut omnämnda skrivelsen av den 5 oktober 1915, vari lantmäteristyrelsen ånyo bragt frågan om förbättring av dess lokalförhållanden på tal, har styrelsen, efter erinran om överlämnandet till förberörda sakkunniga av styrelsens byggnadsfråga, vidare anfört bland annat.

Då man alltså syntes hava anledning antaga, att frågan om slutligt ordnande av lantmäteristyrelsens lokalfråga genom sistberörda åtgärd ställts i samband med andra statens byggnadsföretag i huvudstaden och någon slutlig lösning av frågan på grund härav icke torde kunna förväntas under den närmaste tiden, hade styrelsen i sin berättelse för år 1913 framhållit, att det för styrelsen framstode såsom synnerligen angeläget, att åtgärder omedelbart vidtoges för att bereda härvarande arkiv ökat skydd mot eldfara.

Det vore emellertid icke endast bristen på skydd mot eldfara, som gjorde lantmäteristyrelsens nuvarande lokaler mindre ändamålsenliga. Förhållandet berodde även därpå, att de icke beredde tillräckligt utrymme.

I anslutning härtill erinrade styrelsen, att styrelsen enligt särskilda nådiga beslut för närvarande förhyrde lokaler dels för lantmäterifiskalsexpeditionen i huset nr 20 vid Regeringsgatan för en årlig hyra av 1,000 kronor dels ock för lantmäteriu- undervisningens behov i Östermalms elementarläroverks förutvarande byggnad med adressnummer 60 vid Artillerigatan för en årlig hyra av 8,300 kronor.

Tillika framhöll styrelsen, att till den sålunda förefintliga olägenheten av att styrelsens verksamhet vore förlagd till lokaler i tre varandra ej alltför närbelägna hus komme de anspråk på utrymme, som gjorde sig gällande för den enligt beslut av Kungl. Maj:t och sedan riksdagen för ändamålet anvisat medel under de senaste åren inom styrelsen anordnade försöksanstalten för fotomekanisk reproduktion av kartor m. m., vilken anstalt, efter det den numera visat sig vara i stånd att på ett tillfredsställande sätt utföra ifrågavarande reproduktioner, av angivna orsaker kunde förväntas betydligt utvecklas. De lägenheter i styrelsens nuvarande hus, vari anstalten för närvarande vore inrymd, hade visat sig otillräckliga redan för den jämförelsevis inskränkta verksamhet, som hittills bedrivits, varjämte inrymmandet i den nuvarande lokalen av ifrågavarande anstalt möjligen kunde anses medföra ökad eldfara.

På grund av vad sålunda anförts, ansåge sig lantmäteristylelsen böra på nytt fästa Kungl. Maj:ts uppmärksamhet på förhållandena, vilka enligt styrelsens mening krävde omedelbart vidtagande av åtgärder.

Vid övervägande härefter varuti dessa åtgärder borde bestå framstode för lantmäteristylelsen givetvis såsom den bästa lösningen, om ovanberörda 1911 års förslag om en nybyggnad för lantmäteristylelsen och dess arkiv samt ekonomiska och geodetiska avdelningarna av rikets allmänna kartverk komme till utförande. Inom de lokaler, som enligt detta förslag vore avsedda för lantmäteristylelsen, kunde enligt styrelsens mening utrymme jämväl beredas för den fotomekaniska reproduktionsanstalten.

Lantmäteristylelsen insåge väl, att det kunde möta betänkligheter att under nuvarande förhållanden förelägga riksdagen ett förslag, vilket betingade så jämförelsevis höga kostnader som det ifrågavarande, men det hade å andra sidan framstått för styrelsen, att, då häremot ställdes hänsyn till motsedd arbetsbrist inom det stora byggnadsfacket i huvudstaden, utsikt måhända icke helt och hållet saknades, att Kungl. Maj:t kunde anse sig böra upptaga frågan.

Därest Kungl. Maj:t emellertid icke ansåge sig böra biträda denna mening eller finna lämpligt gå i författning om upprättande av annat förslag till nybyggnad för tillgodoseende av lantmäteristylelsens lokalbehov, ansåge sig styrelsen böra väcka frågan om vidtagande av sådana ändrings- och reparationsarbeten beträffande härvarande byggnad, att lantmäteristylelsens lokalbehov för närmaste åren därigenom skulle kunna tillgodoses. I denna del fann sig styrelsen böra erinra om 1909 års förslag, som för en beräknad kostnad av 46,000 kronor avsåge ändringsarbeten till erhållande utan alltför stora rubbningar av så tillfredsställande arkivlokaler, som omständigheterna medgäve, och därjämte till beredande åt övriga lokaler av så stor bekvämlighet och lämplighet, som ansetts möjliga att genomföra. Om detta förslag förbundes med uppförande å den plats, som upptoges av den sidobyggnad, där en vattenbutik för närvarande vore inrymd, av lämplig byggnad för reproduktionsanstalten samt med utnyttjande härför samt för arkivet av möjligen användbara källarlokalerna samt en del av gårdsutrymmet, syntes, såvitt lantmäteristylelsen kunde

vara i tillfälle att bedöma förhållandena, styrelsens och reproduktionsanstaltens behov av utrymme kunna för närmaste åren tillgodoses, och torde kostnaderna härför kunna begränsas till omkring 70,000 à 75,000 kronor. Fortfarande bleve man dock hänvisad till att tillgodose lantmäteriuundervisningens lokalbehov genom förhyrning.

Då jag med hänsyn till nu rådande kristid ansåg mig nödsakad att avvisa tanken på att till innevarande års riksdag begära anslag till belopp, varom här vore fråga, för uppförande av en nybyggnad för lantmäteristyrelsens räkning, erhöll på mitt föranstaltande överintendents-ämbetet befallning att avgiva utlåtande över lantmäteristyrelsens framställning, endast så vitt densamma rörde ändrings- och reparationsarbeten i styrelsens nuvarande lokaler. I skrivelse den 11 januari 1916 har ämbetet inkommit med det infordrade utlåtandet samt därvid till en början meddelat att, sedan inom ämbetet på grund av den nådiga remissen förslag i ärendet utarbetats, ämbetet i skrivelse till lantmäteristyrelsen den 14 december 1915 anfört följande.

*Överintendents-
ämbetets
skrivelse till
lantmäteristyrelsen den
14 december
1915.*

Ämbetet vore av den mening att beredande av fullt ändamålsenliga lokaler åt lantmäteristyrelsen kunde ernås allenast genom uppförande av en nybyggnad, men att man, med hänsyn till de nu rådande ekonomiska förhållandena, borde inskränka sig till förändringsarbeten inom styrelsens nuvarande lokaler, för att göra dem så mycket som möjligt tjänliga, åtminstone för ett antal år framåt. Enär dessa arbeten emellertid under sådana omständigheter ju skulle bli av allenast provisorisk natur ansåge ämbetet för sin del, att de av styrelsen härutinnan förutsatta åtgärderna skulle draga för stora kostnader för att i allt fall vara allenast en mer eller mindre tillfällig anordning; och hade ämbetet fördenskull låtit upprätta nytt förslag i ämnet, som på samma gång det icke gjorde något starkare ingrepp i den åldriga byggnaden, likväl innebure väsentliga fördelar i avseende å lokalbehovet, och omfattade förslaget i huvudsak att vidtaga säkerhetsåtgärder mot eld i arkivet, anordna centraluppvärmning, inreda två fotografiska ateljer med tillhörande utrymnen och hiss för plåtar samt att uppföra tillbyggnad för tryckeri och kopieringsrum m. m.; och överlämnade ämbetet med nämnda skrivelse förslaget i fråga, vilket beräknats draga en kostnad av 76,000 kronor, till lantmäteristyrelsen för dess yttrande.

*Lantmäteristyrelsens
skrivelse till
överintendents-
ämbetet den 28 december
1915.*

Som svar härå emottog överintendentsämbetet lantmäteristyrelsens skrivelse av den 28 december 1915, däri styrelsen anförde bland annat följande.

Då det överlämnade förslaget uteslöte möjlighet av utökning av styrelsens expeditiionslokaler samt arkivlokalerna, i avseende å vilkas skyddande mot eldfara de föreslagna åtgärderna syntes otillräckliga, icke utvidgats, förklarade sig styrelsen icke kunna understödja förslaget ifråga. Tillika framhöll styrelsen, att de åtgärder, som i nu ifrågavarande avseende borde vidtagas, även om de finge anses vara av mer eller mindre tillfällig art, dock med hänsyn till att kostnaderna därför väsentligt komme att överstiga överintendentsämbetets kostnadsförslag å 76,000 kronor borde beräknas kunna tillgodose styrelsens lokalbehov under minst 20 år framåt. I anslutning härtill angav styrelsen vissa enligt styrelsens mening möjliga riktlinjer för verkställande av de erforderliga omändringsarbetena å styrelsens nuvarande byggnad.

Då jag, efter att under hand hava erhållit meddelande om överintendentsämbetets och lantmäteristyrelsens skiljaktiga meningar i denna sak, fann, att på grund härav något tillfredsställande förslag till de av nämnda styrelse ifrågasatta ändrings- och reparationsarbetena icke skulle kunna till innevarande års riksdag frambäras, men å andra sidan ansåg, att något måste göras för att det sedan länge närda önskemålet att i görligaste mån säkerställa styrelsens dyrbara arkiv mot eldfara med det snaraste måtte förverkligas, delgav jag överintendentsämbetet min mening därom, att under för handen varande förhållanden de ifrågasatta ändringsarbetena borde inskränkas till att väsentligen avse trygghandet av styrelsens arkivlokaler mot eldfara.

Denna min mening synes ock hava delats av överintendentsämbetet, som i sitt förberörda utlåtande den 11 januari 1916, efter att hava omnämnt, att lantmäteristyrelsen förklarar sig icke kunna godtaga det av ämbetet med förenämnda skrivelse den 14 december 1915 till styrelsen överlämnade förslag, vidare anført:

*Överintendentsämbetet
den 11 januari
1916.*

»Då styrelsen emellertid icke synes veta, hur stort lokalutrymme den kan komma att behöva och då ämbetet dessutom under hand inhämtat, att styrelsen anser, att en i längden tillfredsställande ökning av utrymmet icke kan vinnas å den nuvarande tomten, samt utrymmet för styrelsens reproduktionsanstalt ännu icke torde kunna beräknas, håller ämbetet före, att med utförandet av några utvidgningsarbeten beträffande styrelsens nuvarande lokaler torde böra tills vidare anstå, men att det synes önskvärt, att frågan om nybyggnad, så fort ske kan, upptages till förnyad behandling. Emellertid torde vissa arbeten redan nu böra komma till utförande, nämligen vidtagande av eldsäkerhetsanordningar till skydd för arkivet ävensom iordningställande av rummen n:ris 6 och 8 i källarvåningen till förvaring av äldre handlingar m. m.; för den fotomekaniska reproduktionsanstalten torde, i avvaktan på erfarenhet om dess utveckling, lokal lämpligen tillsvidare förhyras. Ämbetet har låtit uppgöra förslag till och kostnadsberäkningar å nämnda arbeten; och sluta dessa beräkningar, vilka härjämte bifogas, å 30,000 kronor för förstnämnda och 2,350 kronor för de sistnämnda arbetena. Arbetena för skyddande av arkivet äro i huvudsak desamma, som upptagits i ovan först omnämnda, av ämbetet uppgjorda förslag. De hava planerats i överensstämmelse med vad som ansetts lämpligt för generalstabens arkiv och kunna utföras utan att i större mån inverka störande på styrelsens arbete. Av styrelsen ifrågasatt anordnande av arkivlokaler i källarvåningen har, med hänsyn till denna vånings beskaffenhet och tillgänglighet, vid sedermera verkställd besiktning av överdirektören och chefen för styrelsen med biträde ansetts olämpligt, och hava nämnda personer i stället gillat ämbetets nyssnämnda förslag att iordningställa rummen n:ris 6 och 8 till förvaring av äldre handlingar m. m. För detta senare arbetes utförande förutsattes emellertid, att rummen n:ris 9 och 10, jämväl i källarvåningen, vilka disponeras av Stockholms stad för förvaring av trädgårdsmateriel, utrymmas, så att de i stället kunna användas till inhyssande av värmeledningspannor och kolförråd.

Vad beträffar anvisandet av medel för de nu föreslagna arbetena torde arbetena för eldsäkerhet i arkivet icke kunna och böra bestridas av det till ämbetets disposition ställda anslaget till byggnader och reparationer, utan torde särskilt anslag böra härför beviljas. Arbetena i källarvåningen synas däremot lämpligen böra bestridas av nyssnämnda anslag; och torde dessa arbeten fördenskull böra upptagas i innevarande års generalförslag rörande kronans under ämbetets inseende ställda hus och byggnader i huvudstaden.

I stöd av vad sålunda i detta ärende förekommit och anförts har överintendentsämbetet skolat härigenom i underdånighet hemställa, det tacktes Eders Kungl. Maj:t i anledning av lantmäteristyrelsens i detta ärende föreliggande underdåniga framställning, i nåder gilla det av ämbetet senast uppgjorda förslag till *dels* vidtagande av eldsäkerhetsanordningar till skydd för arkivet i lantmäteristyrelsens hus *dels* ock iordningställande av rummen nr:is 6 och 8 i källarvåningen i samma hus till förvaring av äldre handlingar m. m. samt hos innevarande års riksdag äska ett extra anslag å 30,000 kronor för utförandet av de förra arbetena ävensom föreskriva, att de senare arbetena skola upptagas i innevarande års generalförslag rörande reparationer och underhåll av kronans under ämbetets inseende ställda hus och byggnader i huvudstaden.»

Enligt den av överintendentsämbetet senast omförmälda kostnadsberäkningen, vilken jag anhåller måtte få såsom bilaga fogas vid detta protokoll, utgöras de föreslagna åtgärderna till skyddandet av styrelsens arkiv av *dels* införandet av värmeledning i ifrågavarande byggnad för en kostnad av 17,826 kronor *dels* ock särskilda eldsäkerhetsanordningar, såsom uppsättande av brandluckor för fönstren, förstärkningar av isoleringen för de elektriska belysningsledningarna m. m. i samtliga rum i den närmast i plan med Västra Trädgårdsgatan belägna, till arkiv för styrelsen avsedda våningen, och beräknas sistnämnda anordningar draga en kostnad av sammanlagt 12,174 kronor.

Byggnadssakkunniga den 15 mars 1916.

Omförmälda sakkunniga för utarbetande av förslag till en allmän plan för statens byggnadsverksamhet inom Stockholms stad m. m. hava på nådig befallning i skrivelse den 15 mars 1916 jämväl yttrat sig i ärendet samt därvid förklarar, att, enär de sakkunniga ännu icke slutfört sitt uppdrag, de icke vore i tillfälle att uttala sig angående det till dem överlämnade förslaget till nybyggnad för lantmäteristyrelsen, men antyda samtidigt, att de tänkt sig en annan lösning av berörda nybyggnadsfråga än förenämnda förslag giver vid handen.

Departementschefen.

Det av överintendentsämbetet framlagda förslaget till vidtagandet av vissa eldsäkerhetsanordningar i lantmäteristyrelsens hus anser jag mig böra biträda och tillåter mig i sammanhang härmed erinra därom, att, på sätt överintendentsämbetet framhåller, motsvarande anordningar ansetts vara ändamålsenliga för skyddandet av generalstabens arkiv i händelse av eldsolycka. Även har överdirektören och chefen för lantmäteristyrelsen under hand givit till känna, att han icke har någon

erinran att göra mot genomförandet av överintendentsämbetets förslag. Ett alldeles särskilt skäl för ett antagande av detta förslag synes mig emellertid den omständigheten utgöra att, enligt vad som från överintendentsämbetets sida meddelats mig, de av ämbetet förordade åtgärderna kunna beräknas komma att best och vara till nytta vare sig ifrågasvarande fastighet kommer att efter en mera genomgripande ombyggnad fortfarande användas för lantmäteristyrelsens behov eller att på annat sätt disponeras.

Då de ifrågasatta åtgärderna skyndsammast böra komma till utförande, torde det erforderliga beloppet böra kunna disponeras redan innevarande år.

Vad beträffar de av överintendentsämbetet föreslagna åtgärderna till iordningställandet av rummen n:ris 6 och 8 i källarvåningen i lantmäteristyrelsens hus, vilka åtgärder emellertid icke hava något som helst sammanhang med förenämnda eldsäkerhetsanordningar och som torde böra bekostas av det till ämbetets disposition ställda anslaget till byggnader och reparationer, anhåller jag att få framdeles underställa denna del av ärendet Eders Kungl. Maj:ts prövning.

Då det förslag i ämnet jag nu går att framlägga icke åsyftar någon utökning av lantmäteristyrelsens lokalutrymmen, följer därav att, för så vitt icke ett besittningstagande för styrelsens räkning av de av kartverket i styrelsens hus disponerade rummen kan ifrågakomma, det mest oundgängliga behovet av ökat utrymme för styrelsen för närvarande icke torde kunna tillgodoses på annat sätt än genom förhyrning.

På grund av vad jag sålunda anfört får jag alltså hemställa, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till vidtagande, i huvudsaklig överensstämmelse med det inom överintendentsämbetet upprättade förslaget, av vissa eldsäkerhetsanordningar i lantmäteristyrelsens hus till skydd för därvarande arkiv å extra stat för år 1917 anvisa ett belopp av 30,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under innevarande år disponera beloppet i fråga.

Vad föredragande departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen gilla och bifalla; och skulle proposition i ärendet till riksdagen avlåtas av den lydelse, bil. litt. . . . vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

G. Hultman.

*Bilaga.***Kostnadsberäkning**

till

eldsäkerhetsanordningar i lantmäterikontorets hus till skydd för därvarande arkiv.

Värmeledning.

	Källare nr 9 och 10 anordnas till bränslefföråd och pannrum:		
	Nuvarande fyllning bortschaktas	165:—	
64 m ²	Cementgolv på stampat underlag	4:—	256:—
	Valv och väggar rengöras, slammas och avfärgas ...	155:—	
	Kolnedtag anordnas	50:—	
	Ny skorsten uppdrages genom hela huset, inklusive rivnings- och efterlägningsarbeten	1,100:—	
	Värmeledningsanläggning för hela byggnadan	14,500:—	
	Håltagningar, efterläggningar och bättringar för rörledningar samt målning av ledningar och radiatorer	1,600:—	17,826:—

Eldsäkerhetsanordningar för nr 23—35.

	Rivning av 10 st. kakelugnar och komplettering efter desamma	350:—	
	Förändring av väggfasta hyllor	210:—	
27 lm.	Nya hyllor å kakelugnarnas platser	5:—	135:—
337 m ²	Rabitzputs i taken	6:—	2,022:—
	Intäckningar och rengöringar vid dessa arbeten	165:—	
95 m ²	Rabitzputs i nr 1, 20, 21 och 22	6:—	570:—
337 m ²	Förhydningsmassa på golven i vån. 2 tr. upp 4: 50		1,516: 50
	Justering av dörrar		130:—
	Elektriska belysningsledningar, inlagda i pansarrör (cirka 25 utlopp)	1,125:—	
	10 lufter brandluckor för fönstren	225:—	2,250:—
	Målningsarbeten	1,300:—	9,773: 50
	Oförutsedda utgifter, ritningar m. m.		2,400: 50
			Kronor 30,000:—

Stockholm den 3 januari 1916.

Knut Bildmark.